

Expunere de motive la propunerea legislativă

pentru modificarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal

Începând cu anul 1990, pe fondul reducerii natalității și al masivei migrații externe, în dinamica populației din România s-au acumulat schimbări structurale cu potențial distructiv. Se nasc tot mai puțini copii, aduși pe lume la o vârstă tot mai ridicată iar în proporție din ce în ce mai mare cuplurile nu își doresc deloc copii. În plus, tinerii părăsesc mai târziu locuința părintească, un alt factor care majorează vârsta la care fac primul copil. Acest model a devenit din ce în ce mai răspândit, iar procesul a accelerat de la an la an, astfel că și în România, la fel ca în toate țările europene, natalitatea este sub nivelul optim pentru reînnoirea populației.

Astfel, în România, în anul 2024 s-au născut cei mai puțini copii din ultimii 96 de ani¹, 148.916, marcând o reducere semnificativă față de cei 314.000 născuți vii în 1990.

Indicele conjunctural al fertilității s-a situat, începând cu 1990, sub valoarea de înlocuire a populației de 2,1, cu un minim de 1,3 în 2000 și 2010 și cu o valoare de 1,5 în 2024. Față de același an 1990, rata generală a fertilității a suferit o scădere continuă, de la 56,2 până la 29,8 în 2024.

Natalitatea scăzută se reflectă și în reducerea populației școlare². În varianta mediană a proiecției realizată de Institutul Național de Statistică, până în anul 2060, populația de vârstă preșcolară și școlară (0-23 ani) se va reduce cu 41,9% față de valoarea din anul 2015.

Sporul natural a involuat dramatic în ultimii 30 de ani: de la o creștere de 3‰ în 1990, s-a ajuns la un „spor negativ”, de -4,4‰ în anul 2024.

Aceste fenomene fac ca România să se depopuleze într-un ritm accelerat.

În plus, din aceleași cauze, în România se manifestă tot mai evidentul fenomenul de îmbătrânire demografică. Pe fondul creșterii continue a speranței de viață (de

¹ Toți indicatorii demografici provin din Anuarul Statistic al României, edițiile 2023-2024, publicat de Institutul Național de Statistică.

² Proiectarea populației școlare la orizontul anilor 2030 și 2060, Institutul Național de Statistică, 2016.

la 69,56 ani în 1990 la 76,4 ani în 2023), în anul 2024 ponderea populației de peste 65 de ani era de aproximativ 25,7%.

Situația demografică a României poate fi considerată, așa cum apreciază profesorul universitar Vasile Ghețău, cel care a condus centrul de cercetări demografice al Academiei Române, drept o „dramă” iar, încă de la începutul anilor 2000, specialiștii au tras semnale de alarmă, inclusiv prin intermediul Comisiei prezidențiale de analiză a riscurilor sociale și demografice (2008/2009), cu privire la veritabilul dezastru demografic, la punerea în pericol a identității naționale și chiar a existenței națiunii române, pe care le aduce lipsa de voință și acțiune³.

Totuși, experiența unor țări dezvoltate cu fertilitate moderat inferioară indicatorului de referință (2,1) demonstrează că obstacolele și factorii care determină diferența pot fi cel puțin diminuați. Astfel este demonstrată aplicarea practică a unor principii relevante: solidaritatea societății față de familia cu copii, în semn de recunoaștere și apreciere a rolului acesteia pentru viitorul națiunii; asigurarea compatibilității între statutul de mamă și cel de persoană activă economic al femeii; combinarea stimulentei financiare cu cele bazate pe servicii și cu facilitățile adresate familiei cu copii.

Un studiu realizat de Institutului Național pentru Studii Demografice din cadrul Organizației Economice Interguvernamentale⁴ arată că **printre cele mai eficiente politici de creștere a natalității se numără: concediul plătit, accesibilizarea serviciilor de maternitate și beneficiile financiare după naștere**, precum indemnizațiile de naștere sau cele acordate pe perioada concediului după o naștere și cele primite de părinți în mod regulat precum alocațiile familiale, prestațiile pentru copii sau plățile pentru familia lucrătoare.

Evaluarea impactului legislației în vigoare a cărei modificare este propusă:

În acest moment, conform articolelor 153, 154, 155 și 157 din Legea nr. 227/2015 (Codul fiscal), indemnizațiile acordate pentru concediul de acomodare în vederea adopției (potrivit Legii nr. 273/2004) și pentru concediul de creștere a copilului (potrivit OUG nr. 111/2010) sunt supuse contribuției de asigurări sociale de sănătate (CASS) de 10%, ca urmare a modificărilor introduse prin Legea nr.

³ Vasile Ghețău - *Declinul demografic și viitorul populației României*, Editura Alpha MDN, București, 2007.

⁴ <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00657603/document>

141/2025 și alte acte normative recente. Această impozitare a fost implementată începând cu iulie 2025, eliminând scutirile anterioare pentru persoanele din aceste categorii.

Situația generează insuficiențe majore:

- Povară financiară asupra familiilor, reducând valoarea netă a indemnizațiilor și descurajând procrearea, într-un context de scădere demografică în România.
- Inechități sociale, deoarece părinții cu venituri mici sunt afectați disproporționat, în timp ce beneficiile de sănătate rămân accesibile doar prin plăți suplimentare.
- Lipsa alinierii complete cu principiile de protecție socială, unde indemnizațiile ar trebui să fie instrumente de sprijin, nu surse de venituri fiscale.

De asemenea, evaluări recente privind impactul măsurilor fiscale din 2025 arată că acestea au generat controverse, fiind percepute ca o povară suplimentară pentru părinți, cu posibile efecte negative asupra natalității și echității sociale.

Inițiativa legislativă de față vizează scutirea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate (CASS) pentru indemnizațiile acordate persoanelor aflate în concediu de acomodare pentru adopție, potrivit Legii nr. 273/2004, sau în concediu pentru creșterea copilului, potrivit OUG nr. 111/2010.

Ordonanța de urgență nr. 111/2010 s-a dovedit un act normativ cu impact pozitiv dovedit asupra natalității, obiectul său fiind de a stimula decizia cuplurilor de a procrea prin beneficii precum concediul de creștere a copilului în vârstă de până la 2 ani, asigurarea continuității vechimii în muncă precum și a serviciilor medicale prin scutirea părintelui aflat în concediu de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate (CASS). Din datele statistice existente, pentru aproape un deceniu ulterior adoptării acestei soluții legislative, în perioada 2011-2020, s-a înregistrat o stabilizare în ce privește indicatorul fertilitate (după scăderea abruptă din anii 1990-2010), cu puțin peste 200.000 de nașteri anual, vârful fiind de 214.928 în 2017. Din păcate, lipsa altor măsuri consistente și coerente a fost de natură să diminueze după 2017 eficacitatea actului normativ precizat, însă considerăm că eliminarea, începând din anul 2025, exceptării de la plata CASS a beneficiarilor

OUG nr. 111/2010 afectează însăși substanța acestuia și de aceea se impune o corectare.

Prin raționament similar, eliminarea exceptării de la plata CASS a persoanelor care au adoptat un copil, aflate în concediu de acomodare, contravine scopului legiuitorului român, asumat prin legea nr. 273/2004, de stimulare financiară a adopției, ceea ce este de natură să încalce indirect și principiul interesului superior al copilului, precum și principiul creșterii și educării copilului într-un mediu familial, ambele statuate de legislația în materie.

Adoptarea prezentei propuneri legislative ar oferi beneficii pentru aproximativ 100.000-150.000 de familii anual, bazat pe date statistice.

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat va fi, pe termen scurt, de reducere a veniturilor bugetare din CASS, compensată prin beneficii pe termen lung în sănătate publică și rata fertilității care va duce la o creștere a populației active.

Proiectul este compatibil cu reglementările în materie ale Uniunii Europene, inclusiv cu Directiva 2003/88/CE privind organizarea timpului de lucru și Directiva 92/85/CEE privind protecția maternității, care promovează protecția socială pentru părinți.

Având în vedere cele prezentate mai sus, apreciem drept oportună măsura propusă, în raport cu potențialele efecte ale acesteia.

Inițiator,

**Tudor Ionescu, Deputat S.O.S. România
Circumscripția Electorală nr.3 Argeș**

Tabel cu semnăturile pentru propunerea legislativă de modificare și completare a Legii nr.227/2015 privind Codul Fiscal

Nr. Crt.	Deputați/senatori	Grupul parlamentar	Semnătura
1	IONESCU TUDOR	S.O.S. RO	
2	PASCĂRINI NINI ALEXANDRU	S.O.S. RO	
3	GOLTESCU IONEL	S.O.S. RO	
4	OLTEANU SORIN	S.O.S. RO	
5	KAGY VASILE	S.O.S. RO	
6	Ion Nicolae Miron	S.O.S. RO	
7	MACOVEI ILE SIMONA	S.O.S. RO	
8	TIU MIHAIL-ADRIAN	S.O.S. RO	
9	VIOARA VLAO-ANDREI	S.O.S. RO	
10	CARAGIȚĂ FLORIN	S.O.S. RO	
11	TOADER ELENA-LAURA	S.O.S. RO	
12	LĂZĂROI IOAN	S.O.S. RO	
13	VEDINAS VERGINIA	S.O.S. RO	
14	MANEA DUMITRU	S.O.S. RO	

Grupul Parlamentar S.O.S. România

Telefon: 021.414.1802, e-mail:grupsosromania@cdep.ro